

6Aika-strategian ohjausryhmä

Ohjausryhmän kokous 7/2019

Aika: 25.10.2019 klo 10-15

Paikka: Virastotalo, Ryhmähuone 4, 5. kerros, Aleksis Kiven katu 14-16 C, Tampere

Osallistujat:

Riitta Birkstedt, Turun kaupunki (puheenjohtaja)

Päivi Sutinen, Espoon kaupunki, etänä 10.11- 11.40

Seppo Haataja, Business Tampere

Kimmo Heinonen, Helsingin kaupunki, paikalla 10.21 alkaen

Aarne Kultalahti, BusinessOulu, etänä

Kimmo Viljamaa, Vantaan kaupunki, paikalla ja etänä 13.45 alkaen

Olli Voutilainen, Työ- ja elinkeinoministeriö, estynyt

Tiina Huotari, Uudenmaan liitto

Jukka Anttila, Hämeen ELY-keskus

Anne Miettinen, Liikenne- ja viestintäministeriö, estynyt

Minna Torppa, 6Aika-strategiatoimisto (esittelijä)

Minna Joronen, 6Aika-strategiatoimisto (esittelijä)

Maija Jokiniemi, 6Aika-strategiatoimisto (esittelijä)

Anni Joela, Tampereen kaupungin kaupunkikoordinaattori (esittelijä)

Liisa Peltokorpi, 6Aika-strategiatoimisto (sihteeri)

Tarja Vuorinen, Turku OASC -esittely

MDI: Janne Antikainen ja Henrika Ruokonen, loppuarvioinnin tilannekatsaus

Muistio

1. Kokouksen avaus ja edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10.00.

Syyskuussa suunniteltua kokousta ei järjestetty, ja kokouksen asialistalla olleita asioita työstettiin sähköpostikeskusteluilla.

Hyväksyttiin edellisen kokouksen 16.8.2019 muistio.

2. Tilannekatsaus 18.10.19 päättyneisiin hankehakuihin

Minna Joronen esitteli 18.10.2019 päättyneen EAKR- ja ESR-hankehaun tilanteen.

Päättyneeseen hankehakuun tuli EAKR-hankehakemuksia 7 kpl ja ESR-hakemuksia 12 kpl. Koska hakukierros oli yksivaiheinen, ei sparrattavia hankeideoita karsittu ideavaiheessa, vaan kaikille halukkaille tarjottiin sparrausta. Ideoiden kypsyytaso oli hyvin vaihteleva ja sparrauksia järjestettiin runsaasti. Sparraukset olivat toimineet hyvin ja niistä oli tullut hyvää palautetta.

Toimisto tekee kyselyn sparrauksiin ja hakuun osallistuneille, jotta heidän kokemuksensa tilaisuuksista saadaan kerättyä.

EAKR-haussa on haettu rahaa maltillisesti. ESR-haussa hankkeet ovat nyt suhteellisen isoja, hankekonsortioissa on mukana kaikkiaan 60 toimijaa. Jukka Anttilan mukaan ESR-hankehaku oli herättänyt paljon kiinnostusta. Positiivista on se, että osassa hakemuksista on nähtävissä jatkopolkuja aiempiin hankkeisiin. Kilpailu tulee olemaan nyt tiukka.

Kokouksessa käytiin läpi arviointiaikataulu ja johtuen hakemusten suuresta määrästä ohjausryhmän arviointikokous on kaksipäiväinen. Johtoryhmän päätöskokous on 18.12.2019 ja tavoitteena on saada hakijoille tieto rahoitusesityksistä 20.12.2019.

3. Rahoittajien tilannekatsaus 6Aika-hankkeisiin

Tiina Huotari Uudenmaan liitosta esitteli rahoittajan 6Aika EAKR-tilannekatsauksen. Jaettavissa nyt päättyneellä hakukierroksella on noin 3.6 miljoonaa euroa (EU + valtio).

Suunniteltu rahoitus on jakautunut siten, että erityistavoite 4.1 (Tutkimus-, osaamis- ja innovaatiokeskittymien kehittäminen alueellisten vahvuuksien pohjalta) on kerännyt suurimman osan rahoituksesta eli 59%. Vähähiilisyteen tulisi asetetun tavoitteen mukaisesti kohdentua 25% rahoituksesta, mutta tähän ei aivan tulla pääsemään. Tavoitetta on kuitenkin saatu hyvin kiinni ja tällä hetkellä ollaan 21%:ssa. Suurimmat rahoituksen saajat ovat olleet kaupungit ja kaupunkiorganisaatiot. Suunniteltu ja maksettu rahoitus korreloivat hyvin keskenään.

Indikaattoreista osa on haasteellisia sekä 6Ajassa että myös alueellisissa EAKR-hankkeissa. Tällainen indikaattori on esimerkiksi uudet TKI-työpaikat. Hyvin toteutuneita indikaattoreita 6Aika-hankkeissa ovat esimerkiksi TKI-organisaatioiden vetämiin hankkeisiin osallistuvien yritysten ja kaupunkien kanssa innovaatioympäristöissä yhteistyötä tehneiden yritysten määrät.

Ohjausryhmässä keskusteltiin siitä, miten yrityksiin välittömästi kohdistuvia toimenpiteitä voitaisiin tehdä hankkeissa enemmän. Hankkeen rakentaminen niin, että tällaisia toimenpiteitä saadaan aikaiseksi, on haastavaa. DeMinimis -tuen alaiset toimenpiteet kohdistuvat suoraan yrityksiin. Olisi syytä koota onnistuneet esimerkkiprojektit 6Ajasta ja ottaa oppia niistä. Ongelmana on ollut myös se, ettei

Business Finlandin rahoittamia yritysveltoisia rinnakkaishankkeita ole syntynyt ollenkaan, kuten INKA-ohjelman puitteissa alunperin oli tarkoitus.

Positiivisena kokemuksena ovat olleet nopeat kokeilut, joiden jatkoksi olisi rakennettava systemaattisia jatkokehityspolkuja. Välittömästi kokeilujen jälkeen harvemmin syntyy uusia työpaikkoja.

Voidaan kuitenkin todeta, että kulttuurin muutos kaupungin eri toimialoilla on ollut iso ja kantaa seuraavina vuosina. Liiketoimintaa ei synny heti.

Jukka Anttila Hämeen ELY-keskuksesta esitteli rahoittajan 6Aika ESR-tilannekatsauksen. Tällä hetkellä käynnissä on 8 hanketta ja varattuna noin 8 miljoonaa euroa (EU + valtio). Käytettävissä vielä noin 2,5 miljoonaa euroa (EU + valtio).

Rahoituksen osalta kaupungit ja ammattikorkeakoulut ovat yhtä suuria rahoituksen saajia. Suunnitellusta rahoituksesta 65% on kohdistunut erityistavoitteeseen 6.1.

Tämä johtuu siitä, että tähän erityistavoitteeseen kohdistuivat strategian ensimmäiset ESR-haut. Myöhemmin mukaan ovat tulleet myös erityistavoitteet 9.1 ja 9.2. Uusista hakemuksista suurin osa painottuu erityistavoitteeseen 9.2.

ESR:ssä indikaattoreita seurataan ohjelmatasolla eikä tietoja ole hankekohtaisesti saatavilla kuten EAKR:ssä. Kohderyhmistä ei saada tietoa sen suhteen, onko työllistymisessä tapahtunut muutosta. Toimenpiteiden kohteina hankkeissa on tähän mennessä ollut noin 4000 henkilöä ja noin 350 yritystä (mikro - ja pk-yritykset). Hankkeissa on ollut laajaa yhteiskehittämistä ja asiakkaita on osallistettu palvelujen kehittämiseen.

Jukka Anttilan mukaan 6Aika ESR-hankkeet erottuvat alue-ESR-hankkeista siinä, että hankkeet ovat yliaalueellisia, toteuttajakonsortiot ovat huomattavasti laajempia ja

tekeminen kytkeytyy kaupunkien elinkeinotoimintaan ja työllisyyspalvelujen kehittämiseen. Kaupunkivetoisina hankkeet onnistuvat hyvin. 6Ajan lisäarvo näkyy myös siinä, että hankkeiden tavoitteet ovat usein korkeammalla tasolla kuin alue-ESR:ssä. Näin laajaa vaikuttavuutta ei olisi ollut mahdollista saada aikaan ilman 6Aikaa. Hyvinä esimerkkeinä ESR-rahoitteisista 6Aika-hankkeista Anttila nostaa esiin GameTimen, Näyttämöt ja kasvunpajat, Duunipolun sekä Digiporeen. GameTimessa luotu konsepti on sovellettavissa myös muille koulutusaloille. Tässä on myös tarjoutunut alan yrityksille uudenlaisia tapoja tuotekehitykseen ja rekrytointiin. Näyttämöt ja kasvunpajat -hankkeessa kehitetty metodi on konseptoitu ja viety jo seuraavaan vaiheeseen.

4. Strategian loppukauden viestintä ja lopputapahtuman valmistelu

Maija Jokiniemi esitteli loppukauden viestintäsuunnitelman.

Viestinnässä tullaan hyödyntämään sekä ulkoisesta arvioinnista että sisäisestä analyysistä esiin nousevia kiinnostavia aiheita.

Kaupungeista kerätään koordinaattoreiden kautta tietoa siitä, mitä koetaan parhaimpina onnistumisina kaupungin kannalta. Kärkihankkeiden osalta tehdään artikkelisarjaa, jotta nähdään mitä niistä on jäänyt elämään ja mihin asiat ovat edenneet.

Ensi syksyyn lopputapahtuman alle on tarkoitus ajoittaa loppujulkaisu verkkojulkaisuna, jossa hyödynnetään valokuvia, tekstejä, videoita ja grafiikkaa. Tuodaan esiin hyödyt kohderyhmille, yritysten tarinat ja loppukäyttäjien kokemukset sekä ESR-hankkeiden työnhakijoiden ja valmistumisvaiheessa olevien opiskelijoiden tarinat.

Muuten normaali viestintä jatkuu ja jaetaan uutisia, tapahtumia sekä järjestetään hankkeiden kanssa puolivälin keskusteluja, jotta kuullaan mitä on tehty ja missä voidaan olla avuksi. Päättävien hankkeiden kanssa pidetään loppukeskustelut ja tehdään loppuyhteenveto. Hankkeista tehdään tulosvideoita ja niissä pyritään tasapuolisuuden teemojen ja kaupunkien kesken. Mukana on mm. yrityshaastatteluja, kouluja ja kaupunkilaisia.

Syksyllä järjestettävä lopputapahtuma pidetään Helsingissä ja tapahtuma on luonteeltaan eteenpäin katsova. Tapahtuman konseptointiin ja toteutukseen tarvitaan tapahtumatuottaja, joka kilpailutetaan.

Brysselissä järjestetään lopputilaisuus kansainväliselle yleisölle EWRC-viikon yhteydessä. Tilaisuuden järjestelyihin pyydetään EU-toimistoja avuksi.

Keväällä 2021 järjestetään jokaisessa kuutoskaupungissa loppukaronkat.

Ohjausryhmä keskusteli lopputapahtuman luonteesta ja siitä, miten saadaan oikeat ihmiset paikalle ja ohjelma sellaiseksi, että se kiinnostaa. Pitäisikö ohjelmassa olla erillisiä sessioita eri kohderyhmille? Brysselissä EWRC-viikolla olisi hyvä päästä tapahtuman viralliseen ohjelmaan, jotta strategian tuloksia voidaan esitellä mahdollisimman laajalle yleisölle. Sen lisäksi järjestetään oma Side Event kohdennetusti. EWRC:n lisäksi voisi myös kartoittaa mitä muita kv-tapahtumia eri verkostoilla on ja tarjoutua mukaan niihin. Esimerkiksi Eurocities-verkostolla, DG REGIolla ja Euroopan komission tutkimusyksiköllä (JRC) voisi olla sopivia tilaisuuksia tai mielenkiintoa järjestää yhteinen tilaisuus. Tässäkin voisi hyödyntää EU-toimistoja apuna.

5. Kuutosten osallistuminen eri kv- verkostoihin (OASC, Eurocities, Nordic Smart cities yms.)

Kaupungit ovat mukana monissa verkostoissa ja ohjausryhmässä käytiin keskustelua siitä, miten yhteenliittymiä voitaisiin hyödyntää.

Tarja Vuorinen esitteli OASC-verkoston toimintaa. Vaikuttaa siltä, että monet kaupungit vielä seurailevat mitä tapahtuu, eivätkä ole kovin aktiivisia verkostossa.

OASC:llä on erilaisia työryhmiä esimerkiksi liikkumiseen, standardointiin ja rahoitukseen liittyen.

OASC:n toimintaan ollaan oltu pettyneitä lähinnä sen vuoksi miten hitaasti asiat siellä ovat edenneet. OASC on kuitenkin tiiviisti linkittynyt tulevan ohjelmakauden Digital Europe -ohjelmaan, jonka puitteissa voisi olla mahdollisuus nostaa toiminnan tasoa.

Kuutoskaupunkien tulisi päättää miten ovat jatkossa OASC:issa mukana. Nykyinen LOI on tehty Avoin data rajapinnat -kärkihankkeen ohjausryhmän toimesta.

Keskusteltiin myös Nordic Smart City-verkostosta, jossa kaikki kuutoset ovat jollain tavalla mukana, Helsinki käytännössä Forum Viriumin kautta. Nordic Innovation on myöntänyt jonkin verran rahoitusta pohjoismaisen yhteistyön rakentamiseksi, mutta tähän mennessä verkostossa ei ole käynnistynyt mittavampia yhteishankkeita.

Eurocities-verkoston eri työryhmissä kuutoskaupungit ovat myös aktiivisia, ekonomiforomia on vetänyt Helsingin Pia Pakarinen ja Turun kaupunginjohtaja Minna Arve on asettumassa ehdolle hallitukseen.

Keskustelussa tuli esiin, että kaupungeilla on rajalliset resurssit osallistua moniin verkostoihin. Sen vuoksi olisi hyvä tietää, missä kukin kaupunki on mukana ja mitä niissä on meneillään.

6. Loppuarvioinnin eteneminen ja Suuntapajan valmistelu (MDI)

MDI:stä Henrika Ruokonen ja Janne Antikainen esittelivät loppuarvioinnin ensimmäisen raportin tuloksia. Arviointityö on edennyt hyvin ja tulokset ovat olleet positiivisia. Indikaattoreiden valossa tarkasteltuna on onnistuttu hyvin. Myös rahoitustahojen toiminta on koettu onnistuneeksi. Hankkeista on syntynyt toimintamalleja, konsepteja ja muita konkreettisia tuloksia. Kaupunkien välinen yhteistyö on tiivistynyt ja kehittämistyö yhdensuuntaistunut. Myös substanssitasolla yhteistyö on lisääntynyt.

Lisäarvoa on havaittavissa myös siinä, että 6Aika-toiminta on paikannut puutetta kansallisessa kaupunkipolitiikassa. Kaupunkien rooli kokeilukulttuurin edistämässä on vahvistunut. Kaupunkien välillä ja sisällä yhteistyö on lisääntynyt, kuin myös yritysten kanssa. Kaupunkikehittäminen voi olla useiden eri tahojen yhdessä tekemistä. Verkoston ja kontaktien syntyminen luo siten pitkän aikavälin vaikuttavuutta.

Kansainvälisen vertailun pääkohdat

Kansainvälisen vertailun tuloksia tullaan peilaamaan muihin johtopäätöksiin ja havaintoihin. Toteutukset muissa maissa vaihtelevat hyvin paljon ja vastaavaa ITI-toteutuksen mallia ei ole löytynyt kartoituksissa. 6Aika on ainoa laatuaan tässä suhteessa. Kansainvälisesti on oltu kiinnostuneita 6Ajan toimintamallista. Oppeja muista maista voidaan hyödyntää (esim. Lontoon rahastomalli). Hankkeiden skaalaus on vaikeaa myös muualla, tähän ei tunnu löytyvän viisasten kiveä missään.

MDI kävi läpi arvioinnin seuraavat vaiheet.

- 30.10. lähetetään kuntakysely, jossa 6Aikaa koskevat kysymykset kohdistetaan kuutoskaupungeille, kuutoskaupunkien naapurikunnille ja C21-kaupungeille. Kyselyssä on lyhyempi ja pidempi vastausvaihtoehtoreitti. Oletus on, että kyselyyn saadaan noin 3000 vastausta. Kuntakyselyn kyselyn lisäksi voidaan lähestyä valikoituja kuntia ja kysyä, miten 6Ajan tuloksia on hyödynnetty muissa kunnissa.
- Hanketoteuttajien kysely toteutetaan joulukuussa. Tätä aineistoa voidaan käyttää syötteenä keväällä pidettäville kaupunkikohtaisille työpajoille.
- Yrityskyselyt. Tätä edistetään yhdessä strategiatoimiston ja koordinaattorien kanssa. Tässä voidaan hyödyntää myös hankkeissa tehtyjä yrityskyselyjä.
- Seuraavassa ohjausryhmän kokouksessa käydään kysymyspatteristot hanketoteuttajille sekä yrityksille.
- Arvioinnin ensimmäisiä tuloksia käydään läpi MDI:n fasilitoimassa Suuntapajassa 29.10.2019.
- Seuraava raportointi ohjausryhmälle on helmikuussa 2020, tällöin mukana ovat myös tulokset kuntakyselystä.

7. Muut asiat (käsiteltiin 4. kohdan jälkeen)

- Tampereen ajankohtaiskatsaus

Seppo Haataja esitteli Tampereen ajankohtaiskatsauksen.

Tampereella järjestetään SmartCity viikko 28.-30.1.2020. Tapahtumaan on varattu osuus myös 6Aika hankkeille.

Tätä tapahtumaa käsitellään seuraavassa ohjausryhmän kokouksessa.

- Tulevan ohjelmakauden valmistelun eteneminen

Tiina Huotari kertoi, että tulevan ohjelmakauden valmistelusta ei ole tällä hetkellä tapahtunut mitään uutta.

- **Terveiset EWRC -tapahtumasta**

Minna Torppa kertoi osallistumisesta EWRC-viikon tapahtumiin. Norjalaisten partnereiden kanssa järjestettiin paneelikeskustelu ja networking-tilaisuus: "Cities and Regions: Leaders in addressing climate change". Tässä 6Aikaa edustivat Pekka Sundman ja Tuomas Vanhanen (EKAT-hanke). ESPONin järjestämään paneelikeskusteluun "Digital Innovations in Urban Environments" 6Aika-edustajana osallistui Minna Torppa. Espoolla oli lisäksi oma oheistapahtuma "City as aService (CaaS), what is it all about? Seppo Haataja osallistui Politicon järjestämään Smart mobility- teemapäivään. Tilaisuuteen osallistui noin 100 henkilöä.

- **6Aika-Olkari 28.10.2019**

Perinteinen Olkari järjestetään Messukeskuksen Siivessä 28.10. klo 9.00 -15.30.

- **Seuraavat kokoukset**

Sovittiin seuraavat kokouspäivät. Osa kokouksista voidaan tilanteen mukaan pitää etäkokouksina.

- 11.2. 10-14 Vantaa
- 16.4. 10-14 Helsinki
- 8.6. 10-14 Oulu

Puheenjohtaja päätti kokouksen.